

Hlavní cílem předkládané diplomové práce je porovnání koncepce geografického povinného vzdělávání v Anglii a Česku, tj. koncepce geografického vzdělávání na primárním a částečně i na sekundárním stupni škol. Obsahové zaměření představuje aktuální problematiku, neboť výsledky komparace mohou přinést podnětné impulsy pro debatu nad podobou Rámcových i Školních vzdělávacích programů a Katalogů požadavků k maturitní zkoušce, a to po stránce koncepční, obsahové i formální. Diplomová práce svým zaměřením může přinést i cenné zkušenosti pro metodiku komparace geografického vzdělávání v různých zemích. Studie tohoto charakteru v české geografické literatuře téměř chybí. A jak se úkolu zhostila diplomantka?

Hlavní cíl studie ovlivnil metodiku řešení, obsah i strukturu práce. Strategie naplnění cíle práce je založena na rozboru odborné literatury a patřičných zahraničních a českých dokumentů. V seznamu literatury se uvádí 61 titulů, z toho polovina v anglickém jazyce.

Diplomantkou stanovené dílčí cíle, které vycházejí z hlavního záměru práce, dostatečně pokrývají sledovanou problematiku a současně se promítají do logicky strukturovaného obsahu práce. Před vlastním rozбором dokumentů oprávněně předcházejí kapitoly zaměřené na obsahové přiblížení klíčových pojmů, na metodiku komparativních studií obecného charakteru a na organizaci školství a systém kurikulárních geografických dokumentů v Anglii a Česku. Těžiště práce představují analytické kapitoly 4 a 5, ve kterých autorka podrobně srovnává a interpretuje obecné cíle geografického vzdělávání a způsob jejich strukturace, dále porovnává obsah kategorií klíčové kompetence, dovednosti a požadavky evaluačního charakteru i způsob prezentace vlastního geografického obsahu a jeho pojetí na úrovni celého programu i na úrovni vybraného tematického celku „Počasí a podnebí“. V závěrečné kapitole autorka poměrně výstižně shrnuje výsledky své práce.

Naplnění stanoveného cíle diplomové práce nebyl snadný úkol. Zaprvé komparaci znesnadňuje jiný systém vzdělávání a jiná koncepce dokumentů. Metodiku srovnávání a její výsledky zejména ovlivňuje skutečnost, že v RVP ZV i GV nejsou stanoveny výchozí cíle geografického vzdělávání, které obecně podmiňují strukturu i obsah dalších kategorií (tzn. např. specifikaci dílčích cílů, dovedností, evaluačních požadavků apod.). Tento problém ovlivňuje interpretaci porovnávání jednotlivých kategorií. Některé autorčiny názory mohou mít proto polemický charakter, neboť např. záleží na výkladu obecných cílů vzdělávací oblasti Člověk a příroda, do které je výuka zeměpisu zahrnuta (např. je otázkou, (str. 34 v DP) zda podle RVP význam geografie spočívá v jejím „badatelském charakteru“, když tento požadavek je prezentován v úvodní části Člověk a příroda, ne však již důsledně na stránkách věnovaných vzdělávacímu oboru zeměpis). Také je vhodné upozornit na to, že některé autorčiny interpretace, díky jejich stručnému vyjádření, nejsou zcela přesné. Např. chybí zmínka o disponibilních hodinách v RVP ZV, které mohou, i když čistě teoreticky, zvýšit počet hodin výuky zeměpisu.

Zadruhé obtížnost naplnění stanoveného cíle spočívá v tom, že rozbor českých a zahraničních pedagogických dokumentů vyžaduje dovednost číst a interpretovat „hutné“ a často velmi obecně formulované požadavky v pedagogických dokumentech (polovina z nich byla v anglickém jazyce) a dovednost vyčíst mezi řádky koncepci dokumentu. Diplomantka svou práci prokázala, že zvládá tyto „kurikulární dovednosti“ a koncepční myšlení, které, soudě podle svých osobních zkušeností, mnozí učitelé z praxe nemají.

K předkládané práci nemám zásadních připomínek. K drobným nedostatkům metodického charakteru patří skutečnost, že na závěr rozboru literatury v kapitole 2.2 (Metodika komparativních studií) by bylo logické uvést konkrétní, autorkou zvolená, kritéria obsahové komparace; v závěrečné kapitole se nabízelo vycházet více ze struktury cílů v úvodní části.

Práce obsahuje drobné formální nedostatky (např. na str. 11, 13 a 15 je chybná citace, v textu jsou občasné chyby v interpunkci).

Na závěr považuji za vhodné zdůraznit, že výsledky této diplomové práce budou využity v probíhající kurikulární reformě. Z poměrně rozsáhlé komparativní analýzy vyplývají koncepční slabiny kurikulárních dokumentů Česka. Kapitoly 4 a 5 předkládají konkrétní argumenty využitelné při debatách nad podobou těchto dokumentů. Ukázka a rozbor plánu tématu „počasí nad Evropou“ poskytuje možný návod jak rozpracovávat Školní vzdělávací programy.

Diplomantka odvedla velký objem práce. Předložená studie je výsledkem více než čtyřletého orientování se v problematice geografického vzdělávání, které formálně vyústilo do 105 stran textu.

Martina Aschenbrennerová svojí diplomovou prací prokázala škálu požadovaných dovedností: stanovit relevantní cíle a logicky strukturovat práci, sledovaný problém zasadit do širšího kontextu, vycházet z rozboru dostatečně obsáhlé literatury, využívat i zahraniční tituly, zvolené problémy řešit samostatně, vyjádřit se v písemném projevu srozumitelně a v požadovaném rozsahu, používat vhodnou grafiku a potřebný SW, citovat podle citační normy a v neposlední řadě získávat nové poznatky a přinášet nové pohledy na problematiku geografického vzdělání.

Magisterskou práci Martina Aschenbrennerové doporučuji k obhajobě.

Vzhledem k tomu, že nemám zásadní výhrady k posuzované práci, požaduji při její obhajobě, aby diplomantka se pokusila rozvést možnosti pokračování studia dané problematiky formou magisterských prací.

V Praze dne 26. května 2006

RNDr. Dana Řezníčková